

הכנסת העשרים וחמש

יוזם : חבר הכנסת רון כץ

פ/25/2536

הצעת חוק הביטוח הלאומי (תיקון – חיסכון מוקדם לגיל פרישה), התשפ"ג–2023

1. תיקון סעיף 74ב .1 בחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה–1995¹ (להלן – החוק העיקרי), בסעיף 74ב –

(1) בסעיף קטן (א), אחרי פסקה (3) יבוא :

"(4) היה סכום החיסכון הנוסף שקבע השר לפי פסקה (3) נמוך מסכום קצבת הילדים, הורה לילד זכאי יהיה זכאי, על פי בחירתו, להורות למוסד להעביר את יתרת סכום קצבת הילדים, כולה או חלקה (בסימן זה – סכום החיסכון המיוחד) לחיסכון ארוך טווח בתכנית נפרדת מהתכנית שנפתחה עבור סכום החיסכון הבסיסי וסכום החיסכון הנוסף (בסימן זה – תכנית החיסכון המיוחד) ;

(5) הורה לילד זכאי יהיה זכאי להפקיד לתכנית החיסכון המיוחד, בכל חודש, סכום נוסף שלא יעלה על 200 שקלים חדשים (בסימן זה – סכום הפקדת הורה); הסכום כאמור בפסקה זו יעודכן משנת 2022 ואילך, ב-1 בינואר של כל שנה, לפי שיעור עליית המדד שפורסם לאחרונה לפני אותו יום לעומת המדד שפורסם לאחרונה לפני יום 1 בינואר של השנה הקודמת."

(2) בסעיף קטן (ב), אחרי "וסכום החיסכון הנוסף" יבוא "וכן הסכום שבתכנית החיסכון המיוחד".

(3) בסעיף קטן (ג), המילים "סכום החיסכון הצבור הכולל לא יהיה ניתן להעברה, לשעבוד או לעיקול" – יימחקו.

(4) אחרי סעיף קטן (ג) יבוא :

¹ ס"ח התשנ"ה, עמ' 210.

"(ג1) סכום החיסכון הצבור הכולל והסכום הצבור בתכנית החיסכון המיוחד לא יהיו ניתנים להעברה, לשעבוד או לעיקול.

(ג2) סכום החיסכון המיוחד וסכום הפקדת הורה ייחסכו כל חודש לטובת הילד ועד הגיעו לגיל הפדיון; הורה רשאי לשנות את ההוראות שנתן לפי סעיף קטן (א)(4) או (5), או לחזור ולהורות כאמור באותן פסקאות; השר רשאי, באישור ועדת העבודה והרווחה, לקבוע תקנות ליישום סעיף קטן זה.

(ג3) נפתחה תכנית חיסכון מיוחד לילד הזכאי והוא הגיע לגיל הפדיון, יהיה הילד הזכאי או הורהו רשאי בכל עת להמשיך ולהפקיד לתכנית החיסכון המיוחד סכום שלא יעלה על סכום שיקבע שר האוצר בצו."

(5) בסעיף קטן (ד) –

(א) בפסקה (1) לפני "יופקד או ינוהל" יבוא "וסכום החיסכון בתכנית החיסכון המיוחד";

(ב) בפסקה (2), אחרי "הכולל" יבוא "ותכנית החיסכון המיוחד";

(6) בסעיף קטן (ז), אחרי "דוח להורי הילד הזכאי" יבוא "ולילד הזכאי לאחר הגעתו לגיל הפדיון";

(7) בסעיף קטן (ח), במקום "הבסיסי ועל" יבוא "הבסיסי", אחרי "סכום החיסכון הנוסף" יבוא "סכום החיסכון המיוחד וסכום הפקדת הורה" ואחרי "לפי סעיף קטן (ד)" יבוא "וכן על תכנית החיסכון המיוחד לפי סעיף קטן (א)(5)".

הוספת סעיף 174.2. אחרי סעיף 74ד לחוק העיקרי יבוא:

"משיכת כספים 174.1. (א) זכאי שהגיע לגיל הפדיון, רשאי למשוך מתכנית החיסכון כספים מתכנית החיסכון המיוחד בפדיון מוקדם שלא יראו אותו כהכנסה לעניין פקודת מס הכנסה, לעניין תשלומי חובה, או היטלים אחרים, לפי כל דין, והכל בתנאים ובשיעורים שלהלן:

(1) עד 20 אחוזים מהסכום הצבור בתכנית החיסכון המיוחד לצורך לימודים אקדמיים או מקצועיים;

(2) עד 20 אחוזים לצורך קניית דירה ראשונה.

(ב) הילד הזכאי, ועד גיל הפדיון גם הורה, יהיה רשאי למשוך כספים מתכנית החיסכון המיוחדת בפדיון מוקדם שלא יראו אותו כהכנסה, בשל מצב רפואי העלול להביא לפגיעה בחייו, בגופו ובנפשו, ולטובת מימון צרכיו הרפואיים בלבד, ובלבד שרופא מוסמך כמשמעותו בסעיף 208(ב) אישר זאת.

(ג) הגיע הילד הזכאי לגיל פרישה מוקדמת כהגדרתו בחוק גיל פרישה, התשס"ד–2004² (להלן – חוק גיל פרישה), הוא יהיה רשאי למשוך את הכספים מתכנית החיסכון כקצבה ולא יראו אותה כהכנסה לעניין פקודת מס הכנסה, תשלומי חובה אחרים, או היטלים אחרים, לפי כל דין.

(ד) שר האוצר יקבע בצו, באישור ועדת הכספים של הכנסת, את שיעור המס שיוטל על פדיון הכספים מתכנית החיסכון המיוחדת במקרים שאינם נמנים בסעיף זה, לרבות במקרה של פדיון כספים מתכנית החיסכון בגיל פרישה מוקדמת לפי חוק גיל פרישה, שלא בדרך של קצבה.

(ה) שר האוצר רשאי לקבוע, בצו, תנאים והוראות למשיכת הכספים במקרים שאינם נמנים בסעיף זה.

תיקון סעיף 74 ה 3. בסעיף 74 לחוק העיקרי –

(1) בפסקה (2), אחרי "סכום החיסכון הצבור הכולל" יבוא "וסכום החיסכון בתכנית החיסכון המיוחדת";

(2) אחרי פסקה (4) יבוא:

"(5) תנאים ודרכים להעברת סכום החיסכון הצבור בתכנית החיסכון המיוחדת לילד הזכאי או לצד שלישי."

---

² ס"ח התשס"ד, עמ' 46.

דברי הסבר

בשל הארכת תוחלת החיים בישראל, על המדינה להיערך להזדקנות האוכלוסייה. מטרת הצעת החוק היא לעודד ולתמרץ את הפרט לחיסכון לגיל פרישה ולהעלות את המודעות לצורך לעשות כן מגיל צעיר קודם כניסתו של העובד לשוק העבודה.

ככלל, קיימים שלושה רבדים להבטחת הכנסה חודשית קבועה אחרי פרישה ממעגל העבודה. הרובד הראשון, הינו קצבת אזרח ותיק, המוענקת על ידי המדינה ונועדה להבטיח הכנסה מינימלית לכל תושב, באמצעות הביטוח הלאומי. הרובד השני, הינו הפנסיה "התעסוקתית" הקשורה עם ההכנסה של הפרט בעת תקופת עבודתו, בהתאם להכנסותיו עד לגיל הפרישה. הרובד השלישי, הינו הצעדים הפיננסיים הננקטים באופן אישי על ידי הפרט כדי להגדיל את הכנסותיו לאחר הפרישה מהעבודה כגון, חסכונות אישיים.

על פי הדוח האקטוארי של המוסד לביטוח לאומי, החל משנת 2045 הביטוח הלאומי לא יוכל לשלם את התחייבויותיו על פי החוק. לאור נתון זה, נכון להיום, הרובד הראשון להבטחת קיום מינימלי לאחר גיל הפרישה מצוי בסכנה, שעה שממילא הוא אינו מספיק כבר היום לקיום מינימלי בכבוד.

החיסכון הפנסיוני ממקום העבודה כיום על פי צו הרחבה [נוסח משולב] לפנסיה חובה, התשע"א-2011, מחייב להפריש כל חודש, לעובדת מגיל 20 ולעובד מגיל 21, סכום כסף לפנסיה. הסכום שנחסך מושפע מהשכר המבוטח, שפעמים רבות אינו תואם את השכר ברוטו אותו מקבל העובד. נוסף על כך, הוא מושפע גם מפדיון כספי הפיצויים בטרם ההגעה לגיל פרישה ומשיעורי ההפרשה מהשכר. הקצבה הצפויה למי שהגיע לגיל פרישה הינה נגזרת מסך החיסכון שצבר הפרט במהלך עבודתו ומקדם ההמרה לקצבה. עם הארכת תוחלת החיים המקדם הולך ועולה. ככל שמקדם ההמרה גבוה יותר, כך הקצבה החודשית צפויה להיות נמוכה יותר.

לאור האמור, ישנה חשיבות יתרה להגדלת החיסכון לגיל פרישה ולפעולות שמבצע היחיד במהלך חייו, כדי להגדיל את הכנסותיו לאחר הפרישה מהעבודה. על המדינה לעודד את הפרט לעשות כן, הן באמצעות הענקת ידע והן באמצעות תמריצים כלכליים.

כיום המדינה מנהיגה תכנית חיסכון לכל ילד, אשר תקרת ההפקדות אליה היא עד 100 שקלים בחודש (חמישים שקלים הפקדה מהמדינה וחמישים שקלים מופקדים באופן התנדבותי על ידי הורה הילד, מתוך קצבת הילדים לה הוא זכאי, כפי שקבע השר בצו) סכום החיסכון הצבור הכולל.

מוצע כי בנוסף לתכנית החיסכון הקיימת, אשר נפתחת על ידי המוסד לביטוח לאומי באמצעים נגישים, תינתן להורים האפשרות לפתוח גם תכנית חיסכון מיוחדת במסגרת הביטוח הלאומי. ייעודה העיקרי של תכנית החיסכון המיוחדת היא להגדיל את רובד החיסכון לגיל פרישה.

תכנית החיסכון המיוחדת תיפתח לבקשת ההורה ותינתן לו האפשרות לשנות את גובה ההפקדות, להפסיקן ולחדשן בכל עת, עד הגעתו של הילד הזכאי לגיל 18. על פי ההצעה, הילד הזכאי או הורהו יהיו רשאים להמשיך ולהפקיד לתכנית החיסכון המיוחדת גם לאחר הגעת הילד לגיל 18 ובלבד שתכנית זו נפתחה קודם שהגיע הילד לגיל הפדיון.

התמריצים המוצעים לעידוד החיסכון המיוחדת הינם: פטור ממס על הרווחים מההפקדה בגין ביצוע פדיון בגובה של עד 20 אחוזים מהקרן שנצברה לטובת לימודים וכן בגין ביצוע פדיון עד לגובה 20 אחוזים

מהקרן שנצברה לצורך קניית דירה ראשונה. במקרים של מצב בריאותי קשה אפשר יהיה למשוך את מלא הסכום שנצבר בתכנית החיסכון המיוחדת. כמו כן, בהגיע הילד הזכאי לגיל פרישה מוקדמת כהגדרתו בחוק גיל פרישה, הוא יהיה רשאי למשוך את הכספים מתכנית החיסכון כקצבה פטורה ממס, בדומה למתווה המונהג כיום בקופות הגמל להשקעה. במקרים אחרים שאינם נמנים בחוק, שר האוצר יקבע בצו, באישור ועדת הכספים של הכנסת, את שיעור המס שיוטל על פדיון הכספים מתכנית החיסכון המיוחדת. הנהגת המתווה המוצע עשויה להניב לחוסכים אלפי שקלים בכל חודש, בעת המרת החיסכון לקצבה לאחר גיל הפרישה. החיסכון עשוי לשפר את איכות החיים של הקשישים העתידיים, להעלותם מעל לקו העוני ולהפחית את תלותם בסיוע חיצוני של ארגוני רווחה או בקצבאות הביטוח הלאומי. הצעות חוק זהות הונחו על שולחן הכנסת העשרים על ידי חברת הכנסת יעל גרמן (פ/20/5396) ועל שולחן הכנסת העשרים וארבע על ידי חבר הכנסת עידן רול (פ/24/769). הצעת החוק זהה לפ/24/769 ולפיכך לא נבדקה מחדש על ידי הלשכה המשפטית של הכנסת.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
כ"ט בשבט התשפ"ג (20.02.2023)